

літературі відносять проведення контролю, здійсненням нагляду та розгляд та вирішення звернень громадян [4, 217], з чим ми повністю погоджуємося.

Таким чином, до засобів забезпечення законності діяльності ми відносимо:

1) контроль (загальнодержавний, внутрішній, судовий, громадський);

2) право на звернення;

3) прокурорський нагляд, які будуть проаналізовані нами у наступних розділах дисертації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Государственное управление: основы теории и организации. Учебник / Под. ред. В. А. Козбаненко. – М, 2000. 2. Державне управління: Навч. посіб. / За ред. А.Ф. Мельник. – К.: Знання-Прес, 2003. – 343 с. 3. Нагорний О.П. Законність в адміністративній діяльності органів внутрішніх справ та шляхи її удосконалення. – Дисертація на

Особливе місце в забезпеченні законності в державному управлінні займають органи виконавчої влади. У системі виконавчої влади використовують різні напрямки забезпечення законності в державному управлінні. Головний їх зміст зводиться до того, що в даній системі створюються контрольні механізми, за допомогою яких можна відстежити управлінські рішення в контексті їх відповідності нормативним правовим актам.

здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – теорія управління; адміністративне право і процес; фінансове право. – Національна академія внутрішніх справ України, Київ, 2003. – 206 с. 4. Адміністративне право України: Підручник для юрид. вузів і фак. / За ред. Ю.П. Битяка. – Харків: Право, 2000. – 520 с.

Коваль Т.В.

к.і.н., викладач кафедри публічного права

Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького (Україна)

ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ ПРО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РІВНИХ ПРАВ ТА МОЖЛИВОСТЕЙ ЖІНОК І ЧОЛОВІКІВ

Створення дієвого організаційно-правового механізму забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків в усіх сферах громадсько-політичного, економічного, соціального та культурного життя, ліквідації дискримінації за ознакою статі є важливим завданням для українського соціуму, який і нині переживає часи становлення. Вільний розвиток особистості, надання рівних прав та свобод кожному члену суспільства без огляду на ознаки раси, колір шкіри, політичні, релігійні та інші переконання, стать, етнічне чи соціальне походження, майновий стан є запорукою утвердження демократичної, соціальної, правової держави. Актуальність виваженої гендерної політики посилюється й інтеграційними тенденціями, прагненням України стати невід'ємною частиною європейського співтовариства, в якому гарантовано рівність прав представників обох статей.

Дослідження гендерного питання, забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків привертало увагу багатьох дослідників, зокрема Н. Антонюк, Н. Земзюліної, Л. Леонтєвої, Ю. Тодики, В. Копейчикова, О. Бандурки, В. Горшенєва тощо. З оновленням законодавства, прийняттям відповідних нормативних актів постала потреба доповнити студії вказаних науковців. У даній статі спробуємо охарактеризувати основні законодавчі акти, що регулюють питання, пов'язані з гендерною

політикою, забезпеченням рівних прав представників обох статей, запобіганням статейній дискримінації.

На сьогодні, законодавча база забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків в Україні є досить значною, хоча й потребує подальшого розширення й вдосконалення. Передусім, рівність прав представників обох статей в Україні закріплено у ст. 24 Конституції України, яка надає жінкам рівні з чоловіками можливості у громадсько-політичній і культурній діяльності, здобутті освіти і професійній підготовці, у праці й винагороді за неї; встановлює спеціальні заходи щодо охорони праці й здоров'я жінок, пенсійні пільги, створює умови, які дають жінкам можливість поєднувати працю з материнством та ін [1, 10]. Частину цих норм (передусім пов'язаних з материнством, створенням відповідних умов праці) було конкретизовано в інших правових документах. Втім, єдиного законодавчого акту, який об'єднав би вказані норми, в тому числі й норми Конвенції ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок, ратифікованою Україною ще 24 грудня 1980 р., створив систему захисту цих прав так і не було прийнято.

Перші кроки на шляху до розширення законодавчої бази з питань гендерної рівності було зроблено наприкінці 90-х рр. ХХ ст. Так, у 1999 р. на розгляд Верховної Ради України надійшло водночас три законопроекти зі вказаної теми, однак жоден із них не пройшов

навіть першого читання [10, 11]. З початком нового тисячоліття проблема правового забезпечення рівних прав і можливостей для представників обох статей набула особливої гостроти. Впродовж 2001–2002 рр. на розгляд Верховної Ради України було подано законопроекти народного депутата України В. Костицького «Про національну стратегію поліпшення становища жінок в Україні», народних депутатів України М. Ковалка, К. Самойлик, З. Ромовської, І. Остаха «Про державні гарантії рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», народних депутатів України Я. Стецька і Р. Зварича «Про забезпечення рівності прав жінок та чоловіків» тощо. Так, національна стратегія поліпшення становища жінок мала охопити найважливіші сторони їхнього життя, зокрема проголошувала проведення економічної та соціальної політики з врахуванням потреб слабкої статі, протистояння фемінізації бідності, сприяння рівноправному доступу жінок до ресурсів, робочих місць та інформації, розширення сфери малого бізнесу як джерела прибутку для жінок, розробку недискримінаційних підходів до освіти і професійної підготовки, розширення доступу жінок до медичних послуг та інформації з медичної та охороноздоровчої проблематики, підвищення ефективності екологічної політики держави, впровадження заходів з попередження і викорінення насильства щодо жінок [9, 1-11]. Законопроект Я. Стецька та Р. Зварича визначив основні засади та напрямки забезпечення рівності прав жінок та чоловіків, зокрема рівності прав на освіту, працю, участі в діяльності об'єднань громадян, у галузі реклами та інше. Окрему увагу законотворці приділили нагляду та контролю за дотриманням рівності прав між жінками та чоловіками [8, 1-8]. Проект Закону «Про державні гарантії рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» отримав схвальні оцінки європейських експертів. У ньому було чітко визначено механізм забезпечення рівних можливостей чоловіків і жінок. Відповідні зобов'язання було покладено на Верховну Раду України, Президента України, Кабінет Міністрів України, міністерства, місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування тощо. Передбачалося навіть запровадження нової посади – Уповноваженого з рівності чоловіків і жінок, який мав здійснювати нагляд за виконанням вказаного Закону, розглядати заяви осіб, пов'язані з їх дискримінацією за статевою ознакою, розслідувати скарги про сексуальні домагання, щорічно доповідати парламенту про проблеми гендерної політики, представляти Кабінету Міністрів України рекомендації щодо перегляду нормативно-правових актів з питань

рівних прав та можливостей жінок і чоловіків [7, 1-14].

Вказані законопроекти стали основою Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», ухваленого 8 вересня 2005 р. На законодавчому рівні було визначено поняття гендерної рівності, гендерно-правової експертизи, дискримінації за ознакою статі тощо. Повноваження у сфері забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків отримали Верховна Рада України, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, Кабінет Міністрів України, спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, визначені в їх складі уповноважені особи (координатори) з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, об'єднання громадян. У Законі було також окреслено напрями забезпечення рівних прав та можливостей представників обох статей у громадсько-політичній та соціально-економічній сферах, сфері освіти та ін. [4, 23]. Протягом наступних років на його підтримку було прийнято ще низку нормативних актів, зокрема Указ Президента України «Про вдосконалення роботи центральних і місцевих органів виконавчої влади щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» від 26 липня 2005 р., Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної програми з утвердження гендерної рівності в українському суспільстві на період до 2010 року» від 27 грудня 2006 р., Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків». Зміни, передбачені останнім, торкнулися Кодексу законів про працю, Законів України «Про колективні договори і угоди», «Про об'єднання громадян», «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини». Так, до взаємних зобов'язань сторін, що встановлюються у колективному договорі, було включено пункт про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків [2, 24]. Подібні статті увійшли до переліку прав Уповноваженого Верховної Ради України [6, 18]. Окрім того, зареєстровані об'єднання громадян отримали право брати участь у розробці проектів рішень з питань гендерної рівності, що приймаються органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування; делегувати своїх представників до складу консультативно-дорадчих органів з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, що

утворюються при органах виконавчої влади та місцевого самоврядування; проводити моніторинг з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків [5, 45].

Важливо, що до вирішення проблеми забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків остатнім часом активно залучають громадськість. Наприклад, наказом Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту від 3 червня 2010 р. було створено громадську раду з питань формування та реалізації державної політики стосовно сім'ї, дітей, молоді, забезпечення рівних прав та

можливостей и жінок і чоловіків при Міністерстві України у справах сім'ї, молоді та спорту.

Таким чином, протягом останнього п'ятиріччя законодавча база щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання дискримінації за ознакою статі збагатилася низкою нормативних актів. Втім, для забезпечення гендерної рівності, утвердження паритетної демократії необхідне подальше вдосконалення й розширення чинного законодавства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України. – Х.: ФОП Ніконова В.Б., 2010. – 64 с. 2. Кодекс законів про працю України / уклад. В.Кузнєцов. – Х.: Фактор, 2009. – 274 с. 3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків»: Закон України від 15.04.2008 р. // Відомості Верховної Ради України (далі – ВВРУ). – 2008. – № 25. – Ст. 240. 4. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: Закон України від 8.09.2005 р. // ВВРУ. – 2005. – № 52. – Ст. 561. 5. Про об'єднання громадян: Закон України від 16.06.1992 р. // ВВРУ. – 1992. – № 34. – Ст. 504. 6. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини: Закон України // ВВРУ. – 1998. – № 20. – Ст. 99. 7. Про державні гарантії рівних прав

та можливостей чоловіків і жінок: Проект Закону України від 29.05.2001 р. – [Електронний ресурс] – Юридична інформаційно-пошукова система «Консультант». 8. Про забезпечення рівності прав жінок та чоловіків: Проект Закону України від 13.07.2001 р. – [Електронний ресурс] – Юридична інформаційно-пошукова система «Консультант». 9. Про національну стратегію поліпшення становища жінок в Україні: Проект Закону України від 22.02.2001 р. – [Електронний ресурс] – Юридична інформаційно-пошукова система «Консультант». 10. Права жінок та юридичні гарантії їх захисту в Україні (теоретико-правові аспекти): Автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.01 / Ліна Леонтєва; Національний ун-т внутрішніх справ. – Х., 2006. – 20 с.

Ковальчук І. В.

к. ю. н., ст. викладач кафедри історії, теорії держави і права та державного будівництва Білоцерківського національного аграрного університету (Україна)

ГАРМОНІЗАЦІЯ ПОДАТКОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ З ЗАКОНОДАВСТВОМ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Об'єктивна необхідність в адаптації вітчизняного податкового законодавства до законодавства ЄС зумовлена, перш за все, проведенням в Україні податкової реформи. Запорукою ефективної адаптації та позитивних наслідків впровадження в національне законодавство положень, директив, рекомендацій та інших нормативно-правових актів ЄС є вивчення та проведення комплексного порівняння цих норм [1, с. 286-290].

Дослідженню євроінтеграційних процесів у податковій сфері приділяють увагу такі науковці, як Т. Вовк, О. Водяніков, А. Гальчинський, Б. Губський, Л. Ентін, Г. Зінов'єв, Н. Губерська, О. Музика, М. Клемент'єв, І. Коноваленко, К. Максимець, В. Муравйов, А. Поручник, А. Саїдов, Г. Толстопянко та ін. Разом з тим, питання адаптації податкового законодавства України до законодавства ЄС досі залишається невирішеним. Це обумовлює актуальність теми даного наукового дослідження.

Державна політика України щодо адаптації законодавства формується як складова частина

правової реформи в Україні та спрямовується на забезпечення єдиних підходів до нормопроекування, обов'язкового врахування вимог законодавства Європейського Союзу під час нормопроекування, підготовки кваліфікованих спеціалістів, створення належних умов для інституціонального, науково-освітнього, нормопроектного, технічного, фінансового забезпечення процесу адаптації законодавства України. Зокрема, Угодою про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими співтовариствами та їх державами-членами від 14 червня 1994 року визначено пріоритетні сфери адаптації законодавства.

Спільною стратегією щодо України, схваленою Європейською Радою на Гельсінкському самміті 11 грудня 1999 року, Європейський Союз підтримує процес економічних перетворень в Україні та поступового наближення законодавства України до законодавства Європейського Союзу у визначених пріоритетних сферах.

Стратегією інтеграції України до Європейського Союзу, затвердженою Указом